

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИМИ РОБОТАМИ»

Ступінь освіти	Магістр
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	5 чверть
Заняття:	I семестр 2021/2022 н.р.
Лекції	3 години на тиждень
Практичні	1 година на тиждень
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	охорони праці та цивільної безпеки

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4517>
Інші додаткові ресурси: Microsoft Teams – команда «УАРР»
Консультації: 14:30-15:50, щочетверга і щоп'ятниці (крім святкових днів) ауд. 4/70
Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «УАРР» та електронна пошта
Інформація про викладачів:

	Шайхлісламова Ірина Анатоліївна, Доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, к.т.н., доцент
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/shaikhislamova/
	E-mail: shaikhislamova.i.a@nmu.one

1. Анотація до курсу

Управління аварійно-рятувальними роботами – нормативна дисципліна, яка забезпечить знання щодо організації та методів управлінської діяльності підготовки та ведення оперативних дій єдиною системою цивільного захисту у складних умовах, та в умовах під час яких може виникнути кризова ситуація.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у майбутніх фахівців в галузі цивільна безпека комплексу знань, умінь, здатностей (компетенції) з управлінської діяльності, реалізації державної політики, спрямованої на реагування на надзвичайні ситуації та подолання їх наслідків, оцінювання рівня небезпеки під час виникнення надзвичайної ситуації та тактичних можливостей підрозділів, організації й керування діяльністю підрозділів цивільного захисту, які виконують заходи щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру.

Завдання курсу:

Основними завданнями вивчення дисципліни УАРР є навчити майбутніх фахівців формам і методам управлінської діяльності щодо забезпечення, в межах

своєї компетенції, реалізації державної політики, спрямованої на реагування на надзвичайні ситуації та подолання їх наслідків, оцінювати рівень небезпеки під час виникнення надзвичайної ситуації та тактичні можливості підрозділів, організувати й керувати діяльністю підрозділів цивільного захисту, які виконують заходи щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички у тактичній підготовці начальницького складу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- вимоги керівних документів, що визначають державну політику у сфері реагування на надзвичайні ситуації та подолання їх наслідків;
- вимоги до розробки планів реагування за видами надзвичайних ситуацій;
- вимоги керівних документів щодо організації взаємодії з місцевими органами законодавчої та виконавчої влади, підприємствами, організаціями, науковими установами тощо з питань забезпечення безпеки у надзвичайних ситуаціях;
- методи й засоби забезпечення безпеки людини від впливу різних негативних чинників;
- основи організації дій сил і засобів цивільного захисту щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- зміст діяльності керівника підрозділу, який виконує заходи щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру;
- методику оцінки стану готовності структурних підрозділів до дій за призначенням;
- засади (принципи) та заходи захисту в умовах надзвичайної ситуації;
- методики оцінювання рівня небезпеки під час виникнення надзвичайної ситуації та тактичних можливостей підрозділів.

3. Результати навчання:

Після вивчення дисципліни студент **зможє:**

- прогнозувати можливі наслідки аварій;
- розробляти плани реагування та інші документи оперативного реагування за видами надзвичайних ситуацій;
- забезпечити реагування підрозділів за сигналом про надзвичайну ситуацію;
- забезпечити переведення органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації у режим підвищеної готовності та у режим надзвичайної ситуації;
- організувати ефективну взаємодію структурних підрозділів;
- здійснювати постійний контроль за оперативною обстановкою в зоні надзвичайної ситуації;
- моделювати розвиток надзвичайної ситуації на робочих місцях та визначати можливі напрями її ліквідації;
- організувати підготовку начальницького складу до дій за призначенням;
- організувати та проводити тактико-спеціальні навчання;
- здійснювати контроль проведення планових тренувань начальницького складу та занять з особовим складом структурних підрозділів;
- організувати роботи з ліквідації наслідків НС;
- здійснювати оцінку аварійної ситуації;

- розробляти заходи щодо ліквідації надзвичайної ситуації;
- розробляти плани ліквідації аварій;
- керувати аварійно-рятувальними роботами;
- здійснювати коригування тактики та технології проведення аварійно-рятувальних робіт;
- визначати необхідні види і форми взаємодії з іншими службами (організаціями) щодо забезпечення ліквідації надзвичайної ситуації;
- визначати види аварійно-рятувальних формувань і порядок організації їх діяльності;
- визначати склад сил і засобів з ліквідації окремих видів надзвичайних ситуацій;
- організовувати роботи з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
Предмет УАРР, мета та завдання дисципліни
Нормативно-правове забезпечення діяльності аварійно-рятувальної служби
Сили цивільного захисту
Організація реагування на надзвичайні ситуації.
Організація реагування на надзвичайні ситуації органами управління і підрозділами ДСНС
Діяльність органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації у режимі надзвичайного та воєнного стану
Основні поняття, сутність управління силами та засобами на пожежі та при ліквідації НС
Єдина державна система цивільного захисту
Управління силами та засобами під час ліквідації аварії.
Управління підрозділами в особовий період
Види та форми тактичної підготовки особового складу органів управління та підрозділів ДСНС України.
Організація та проведення командно-штабних навчань (КШН)
Організація контролю підготовки підрозділів до дій за призначенням
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Вивчення основних засад Кодексу цивільного захисту України з питань професійних, спеціалізованих аварійно-рятувальних служб.
Опрацювання основних положень нормативних документів МНС України щодо дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.
Вивчення різних типів саморятувальників
Вивчення ізолюючих регенеративних респіраторів
Вивчення конструкцій протигазових засобів індивідуального захисту органів дихання та шкіри
Документація з підготовки спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання
Вивчення типових алгоритмів дій органів управління та посадових осіб ДСНС

при реагуванні на надзвичайні ситуації
Надання першої допомоги при отруєнні газами

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної освіти).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365, використання дистанційної платформи (<https://do.nmu.org.ua/>).

Використовуються лабораторна й інструментальна база кафедри охорони праці та цивільної безпеки, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання, дистанційна платформа Moodle.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання** під час виконання комплексної контрольної роботи.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням

"Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us/documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.

2. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб. – К.: Вид-во «Бланк-Прес», 2014. – 210 с.

3. Курс лекцій з дисципліни «Управління пожежогасінням» Для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», м. Харків – 2017 р.

4. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 9. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи. За загальною редакцією О.М. Євдіна.- Український НДІ цивільного захисту, К.- 476с.

5. Законодавчі та нормативно-правові акти що стосуються діяльності органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Методичні розробки

1. Управління аварійно-рятувальними роботами. Методичні рекомендації до практичного заняття «Опрацювання основних положень про професійні воєнізовані аварійно-рятувальні формування» для студентів спеціальностей 184

«Гірництво» і 263 «Цивільна безпека»/ НТУ. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, М.О.Гончар – каф. ОПЦБ –2020 - 11 с.

2. Методичні вказівки до лабораторної роботи “Вивчення шахтних саморятувальників та дослідження їх герметичності” з дисципліни “Охорона праці в галузі” для студентів напряму підготовки 0903 Гірництво / Уклад.: С.О. Сторчак, М.В. Шибка, Я.Я. Лебедев, А.О. Гаєвский. - Дніпропетровськ: Національна гірнича академія України, 2001. - 20 с.

3. Вивчення ізолюючих регенеративних респіраторів. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи студентів з напряму підготовки “Гірництво” / Упоряд.: С.О. Алексеєнко, В.Г. Клочков, О.С. Іщенко, В.Г. Марченко. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2011. – 20 с.

4. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи «Вивчення конструкцій протигазових засобів індивідуального захисту органів дихання» студентами напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» / Уклад.: В.І. Голінько, С.І. Чеберячко, Д.І. Радчук, В.Г. Клочков – Дніпропетровськ: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2013. – 22 с.

5. Методичні рекомендації. Документація з підготовки спеціальних об’єктових навчань з питань цивільного захисту на суб’єктах господарювання. – Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області 2018р.